

• ZWIĄZKI SKŁADNIOWE

Wyrazy w zdaniu tworzą **związki składniowe**, nazywane również związkami wyrazowymi. Są to pary wyrazów, które łączą się ze sobą znaczeniowo i gramatycznie. W każdym związku występuje **wyraz nadrzędny**, który jest określany, i wyraz **podrzędny**, czyli określający.

W zdaniu możemy wyróżnić:

- **związek główny** (między podmiotem i orzeczeniem)
- związki **poboczne** (pozostałe związki w zdaniu).

RODZAJE ZWIĄZKÓW SKŁADNIOWYCH

ZWIĄZEK SKŁADNIOWY

zgody	rządu	przynależności
Wyraz nadrzędny i podrzędny zgadzają się pod względem form gramatycznych (przypadka, liczby i rodzaju).	Wyraz nadrzędny rządzi formą wyrazu podrzędnego (wymaga odpowiedniej formy gramatycznej), np. <i>przeczytam (co?) gazetę (B.); poszła (z kim?) z siostrą (N.)</i>	Wyraz podrzędny jest nieodmienną częścią mowy (przysłówkiem) lub wyrażeniem przymikowym w funkcji okolicznika; pytamy o niego: jak?, gdzie?, kiedy?
Jeżeli zmienimy formę wyrazu nadrzędnego, zmiany formy wymaga również wyraz podrzędny, np. <i>prosta droga (M. l. poj. r.ż.), prostej drogi (D. l. poj. r.ż.) prostymi drogami (N. l. mn.)</i>	Jeżeli zmienimy formę wyrazu nadrzędnego, wyraz podrzędny pozostanie bez zmian, np. <i>pomogła (komu?) sąsiadce (C.) pomogli (komu?) sąsiadce (C.)</i>	Wyraz podrzędny jest nieodmienny, np. <i>Zrobił to bez zastanowienia. Wróciła szybko. Wyjechali wieczorem. Ćwiczyli na scenie.</i>
Związek zgody tworzą: • podmiot i orzeczenie (pod względem rodzaju i liczby), np. <i>wiatr wieje, dzieci biegają</i> • rzeczownik z przydawką wyrażoną przymiotnikiem, liczebnikiem, imiesłowem, np. <i>duży dom, pracowita pszczoła, siódme miejsce</i>	Związek rządu tworzą: • czasownik z dopełnieniem, np. <i>odwiedził księżkę; posprzątał dom</i> • rzeczownik z przydawką wyrażoną rzeczownikiem, np. <i>siostra Marysi, beczka soli, bohater powieści</i>	Związek przynależności tworzą: • czasownik z okolicznikiem, np. <i>maszerowali równo, będzie tu wkrótce, patrzyła w dal</i> • rzeczownik z przydawką wyrażoną wyrażeniem przymikowym, np. <i>ojciec z synem, dywanik pod stołem, młynek do kawy</i>